

LES COMPETÈNCIES INFORMÀTIQUES I INFORMACIONALS BÀSIQUES EN ELS ESTUDIS UNIVERSITARIS: UNA PROPOSTA

Marissa Baraldes Capdevila, Genís Barnosell, Helena Benito Mundet, Ramon Fabregat Gesa, María Jesús Gutiérrez del Moral, David Huerva Denyer, Pilar Morera Basulto, Jordi Poch García, Florencio de la Torre Yugueros, Alberto Zamora Cervantes.

Xarxa d'Innovació Docent TIC i Docència, Universitat de Girona, Girona, 17071

INTRODUCCIÓ

La comunicació que es presenta recull el treball realitzat per la Xarxa TIC i Docència, de la Universitat de Girona, amb el que s'ha buscat de concretar les competències informàtiques i informacionals que haurien de tenir tots els estudiants de grau quan acaben els seus estudis, i que pensen li permetran desenvolupar-se com a bon professional, cadascú en el seu àmbit.

El text recull, per una banda, el treball realitzat en la concreció i classificació de les diferents competències informàtiques i informacionals; i per l'altra, una sèrie d'activitats que es proposa que es facin a l'aula i les competències que es pretenen assolir amb cada una d'elles

PARAULES CLAU: Innovació docent, identificació de competències, competències informàtiques i informacionals

DESCRIPCIÓ DEL TREBALL

- 1) Analitzar diversos documents en els que es proposaven competències transversals en Tecnologies de la Informació i les Comunicacions que els estudiants universitaris havien d'assolir. Finalment, es va optar per treballar amb les competències o habilitats bàsiques proposades per Maria H. Andersen.
- 2) Aquestes habilitats es van classificar en competències informàtiques i en competències informacionals. I aquestes últimes, a la seva vegada, es van agrupar en sis competències generals, que són Cercar, Analitzar, Organitzar, Publicar, Eines TIC i Organització personal.
- 3) 3) Elaborar una proposta definitiva de competències TIC utilitzant la metodologia específica de Tobón, que proposa una metodologia en què cada unitat de competència és descrita amb els següents components: un verb d'acompliment, un objecte, una finalitat i una condició de qualitat.

RESULTATS I CONCLUSIONS

Un cop definides les competències es va considerar que el document s'havia d'acompanyar d'una proposta d'activitats encaminades a l'assoliment d'aquestes competències. Les activitats que s'han proposat, per a cada una de les principals àrees que formen part de la xarxa, són:

Activitat	Competències desenvolupades
1: Redacció d'un dictamen jurídic	1.C, 4.D, 5.A
2: Redacció de treball en grup sobre el desenvolupament d'un tema del programa	4.C, 5.D, 6.A
3: Disseny d'un informe d'anàlisi d'aigües	5.A, 5.D, 4.C
4: Treball en grup a través de blogs i ús de mecanismes de sindicació de continguts	1.C, 3.A, 5.D
5: Creació d'un projecte empresarial	1.B, 1.C, 2.A
6: Adaptació del projecte empresarial a la normativa actual	2.A, 2.B, 5.A
7: Comentari individual de textos de diferents autors i posada en comú	4.A, 4.B, 4.D, 5.D

REFERÈNCIES

- 1) Abad Hiraldo, R. "Adquisició de competències en informació. Punto de encuentro entre el proceso de aprendizaje y las nuevas tecnologías". II Jornadas de innovación docente, tecnologías de la información y de la comunicación e investigación educativa. Zaragoza, 2008.
- 2) - Andersen, M. H. "Technology Skills We Should Be Teaching in College", a <http://teachingcollegemath.com/2009/09/technology-skills-we-should-be-teaching-in-college/>; data del darrer accés 02/05/2012.
- 3) - Area Moreira, M. "Innovación pedagógica con TIC y el desarrollo de las competencias informacionales y digitales". Investigación en la escuela, nº 64, 2008, p. 5-18.
- 4) - "Competencias informáticas e informacionales en los estudios de Grado", Comisión mixta CRUE-TIC y REBIUN. Abril 2009.
- 5) - Churches, A. "Taxonomía de Bloom para la era digital", en <http://www.eduteka.org/TaxonomiaBloomDigital.php>. Data del darrer accés 26/04/2012.
- 6) - Dulzades Iglesias, M.; Molina Gómez, A.M. "Propuesta de estrategia metodológica para la formación de competencias informacionales en los estudiantes de las ciencias médicas y la salud en Ciencias". Acimed, vol. 16, nº 5, 2007.
- 7) - Fernández Marcial, V. "La gestión de la información y la habilidades informacionales: binomio esencial en la formación universitaria". Reencuentro, nº 51, 2008, p. 19-27.
- 8) - Gewerc Barujel, A.; Montero Mesa, L.; Pernas Morado, E.; Alonso Ferreiro, A. "Competencia digital y planes de estudio universitarios. En busca del eslabón perdido". Revista de Universidad y Sociedad del Conocimiento, vol. 8, n. 2. Barcelona, 2011.
- 9) - Pinto Molina, M.; García Marco, J. La enseñanza-aprendizaje de las competencias genéricas en el Espacio Europeo de Educación Superior: el proyecto ALFINEES. Innovación Docente, Tecnologías de la Información y la Comunicación e Investigación Educativa en la Universidad de Zaragoza. Caminando hacia Europa. Zaragoza, Ed. Universidad, 2006.
- 10) - Reig, D. "Checklist de Competencias, habilidades digitales básicas", a <http://www.dreig.eu/capazaron/2009/09/16/checklist-competencias-habilidades-digitales-basicas/>; data del darrer accés 02/05/2012.
- 11) - Rodríguez Camacho, S.; Sánchez Tarragó, N. "Identificación y normalización de competencias informacionales: un estudio de caso". Acimed, vol. 14, nº 6, 2006.
- 12) - Santamaría González, F. "Herramientas colaborativas para la enseñanza usando tecnologías Web: weblogs, redes sociales, wikis, web 2.0" en http://www.fernandosantamaría.com/descargas/herramientas_colaborativas2.pdf. Data darrer accés 26/04/2012.
- 13) - Tobón, S. Aspectos básicos de la formación basada en competencias, Proyecto Mesesup, 2006.

1. Competència general: Cercar

1.A:	Determinar quina informació buscar per assolir una tasca
Verb de desenvolupament	Determinar
Objecte de desenvolupament	Informació a buscar per la realització d'una tasca
Finalitat	Per cercar apropiades d'informació que ajudi al desenvolupament d'una tasca
Condició de qualitat	Que la informació escollida permeti dur a terme la tasca de forma apropiada

1.B:	Identificar les fonts d'informació que es necessiten per assolir una tasca
Verb de desenvolupament	Identificar
Objecte de desenvolupament	Fons d'informació necessàries per assolir una tasca
Finalitat	Poder dur a terme una tasca amb les fonts d'informació adequades
Condició de qualitat	Que les fonts d'informació seleccionades permetin dur a terme la tasca correctament

1.C:	Avaluar i seleccionar les fonts d'informació d'un determinat camp
Verb de desenvolupament	Avaluar i seleccionar
Objecte de desenvolupament	Fons d'informació d'un determinat camp
Finalitat	Donar informació rellevant de la recerca el context de realització d'una tasca
Condició de qualitat	La informació seleccionada és la apropiada per la realització d'una tasca

1.D:	Utilitzar motors de cerca específics d'un determinat camp
Verb de desenvolupament	Utilitzar
Objecte de desenvolupament	Motors de cerca específics d'un determinat camp
Finalitat	Trobar la informació necessària per la realització d'una tasca en un determinat camp
Condició de qualitat	La informació cercada és la apropiada per la realització d'una tasca

1.E:	Utilitzar mecanismes de sindicació de continguts
Verb de desenvolupament	Utilitzar
Objecte de desenvolupament	Mecanismes de sindicació de continguts
Finalitat	Rebre informació que s'ajunti a les necessitats de forma automatitzada
Condició de qualitat	La informació rebuda a través de mecanismes de sindicació s'ajunta a les necessitats

2. Competència general: Seleccionar

2.A:	Seleccionar la informació tenint en compte el tema del treball
Verb de desenvolupament	Seleccionar
Objecte de desenvolupament	Informació referent al tema del treball
Finalitat	Triar adequadament la informació relacionada amb el tema de treball que ajudi a la realització de la tasca
Condició de qualitat	Que la informació escollida estigui directament o indirectament relacionada amb el tema de treball

2.B:	Tenir consciència del grau de correcció dels continguts cercats
Verb de desenvolupament	Verificar, contrastar
Objecte de desenvolupament	Procedència i fonts a partir de les que s'obté la informació
Finalitat	Determinació de la fiabilitat de la informació
Condició de qualitat	Que la procedència de la informació és la adequada per desenvolupar la tasca

3. Competència general: Organitzar

3.A:	Saber com emmagatzemar i organitzar la informació trobada
Verb de desenvolupament	Conèixer
Objecte de desenvolupament	Informació escollida
Finalitat	Saber utilitzar eines d'ajuda per a emmagatzemar i organitzar la informació
Condició de qualitat	Que la informació escollida es pugui emmagatzemar de forma organitzada

3.B:	Saber gestionar (etiquetar, classificar, etc.) la informació trobada
Verb de desenvolupament	Gestionar
Objecte de desenvolupament	Informació emmagatzemada
Finalitat	Saber etiquetar, classificar i donar un ús eficient a la informació
Condició de qualitat	Que la informació escollida es pugui gestionar de forma adequada

4. Competència general: Publicar i comunicar eficaçment

4.A:	Saber elaborar i publicar informació a la web
Verb de desenvolupament	Elaborar i publicar
Objecte de desenvolupament	Nova informació
Finalitat	Diferents registres de textos
Condició de qualitat	Que la informació arribi als seus destinataris de forma eficaç

4.B:	Saber utilitzar el registre apropiat
Verb de desenvolupament	Saber utilitzar
Objecte de desenvolupament	Diferents registres de textos
Finalitat	Que la informació arribi als seus destinataris de forma eficaç
Condició de qualitat	Adequar el registre amb el contingut de la informació i els destinataris

4.C:	Saber utilitzar el format més adequat: tx, blog, web, forum
Verb de desenvolupament	Saber utilitzar
Objecte de desenvolupament	Diferents formats de presentació d'informació
Finalitat	Que la informació arribi als seus destinataris de forma eficaç
Condició de qualitat	Escollir el millor format per donar a conèixer la nova informació

4.D:	Conèixer i respectar els aspectes ètics, legals i de privacitat respecte l'accés i l'ús i publicació de informació
Verb de desenvolupament	Respectar i complir
Objecte de desenvolupament	Tots els aspectes ètics, legals i de privacitat respecte l'accés, l'ús i la publicació d'informació
Finalitat	Respectar els drets dels altres i els propis, especialment en la publicació de nova informació
Condició de qualitat	Conèixer les normes sobre drets i deures respecte a l'ús i la publicació de textos i informació pròpia i aliena

4.E:	Saber establir relacions interpersonals a través de les TIC
Verb de desenvolupament	Mantenir
Objecte de desenvolupament	Relacions interpersonals o relacions psico-socials
Finalitat	Arribar a l'altre, aconseguir una bona comunicació i, fins i tot, la consecució d'un objectiu comú
Condició de qualitat	Relacions psico-socials interdependència positiva

5. Competència general: Utilitzar eines TIC

5.A:	Utilitzar programes ofimàtics
Verb de desenvolupament	Utilitzar
Objecte de desenvolupament	Programes ofimàtics d'edició de text, fulls de càlcul, gestor de presentacions, etc.
Finalitat	Per a la realització de treballs, bases de dades, presentacions, etc.
Condició de qualitat	Utilitzar els programes ofimàtics que ens permeten realitzar la tasca de forma correcta

5.B:	Utilitzar i gestionar correu electrònic
Verb de desenvolupament	Gestionar
Objecte de desenvolupament	Sistemes de comunicació electrònica
Finalitat	Facilitar la comunicació entre els usuaris i la gestió del correu
Condició de qualitat	Organitzar de forma adequada els correus

5.C:	Utilitzar eines de missatgeria instantània i videoconferència
Verb de desenvolupament	Utilitzar
Objecte de desenvolupament	Sistemes de comunicació electrònica
Finalitat	Per millorar la comunicació en temps real, sigui en text o en imatge
Condició de qualitat	Seleccionar el mètode adequat que permeti realitzar millor la comunicació

5.D:	Utilitzar eines de treball col·laboratiu (forums, blogs, wikis, compartició de documents, etc.)
Verb de desenvolupament	Manejar
Objecte de desenvolupament	Eines de suport a grups d'usuaris
Finalitat	Per facilitar la comunicació i el treball en equip
Condició de qualitat	Obtenir els màxims resultats amb la mínima pèrdua de temps i informació

6. Competència general: Organització Personal

6.A:	Configurar un calendari i utilitzar-lo per gestionar el temps
Verb de desenvolupament	Gestionar
Objecte de desenvolupament	Activitats personals
Finalitat	Assignar temps per cada activitat
Condició de qualitat	Jerarquització en funció de la importància de cada activitat

6.B:	Crear i utilitzar un sistema personal d'aprenentatge o treball
Verb de desenvolupament	Organitzar
Objecte de desenvolupament	Informació personal
Finalitat	Emmagatzemar diferents tipus d'informació d'un tema en e-mèdia
Condició de qualitat	Eficac i ràpida recuperació de l'informació

AGRAÏMENTS

UNIVERSITAT DE GIRONA.

PROYECTE XARXES D'INNOVACIÓ DOCENT